4
ఇసం మింగిన మనిషి

సోమవారం ఎల్లారెడ్డిపేట అంగడి. సుట్టూ ఇరువై ఊర్లమంది వస్తరు.

మంగళారం సోమార్‌పేటల.

బుదవారం మాచరెడ్డి చౌరస్తల....బేస్తవారం ఎంకటపురంల....

ఇట్ల సుట్టూ ఊరుకొక్కనాడు ఎడ్ల అంగడి. వారంల వారం తిరుగుతది. అంగడికి అరువై తొవ్వలు. అయినా అందరి రాకడ పోకడ మా ఊరి మీది నుంచే!

ఎందుకంటరా....? మా ఊర్లె ఈతవనముంది. వనంలేని ఊరు ఉందదనుకో! కొద్దిగ ఎక్కువ తక్కువ అంతే! మా ఊర్లె తక్కువనే చెప్పాలె. అయినా కల్లు రుచిగా ఉంటది. సుట్టూ పదూర్ల పెట్టు పెట్టింది పేరు.

'తింటే ఉడుకవెట్టిన అనుపకాయనే తినాలె. తాగితే మల్లరెడ్డిపేట్కల కల్లే తాగాలె' అంటరు కొందరు వేరే ఊరోళ్లు. ఎక్కడన్నా మా ఊరి పేరు చెప్పితే ముందు గుర్తుజేసేది కల్లునే. మా ఊరోళ్లు సుట్టరికానికి ఏ ఊరు పోయినా కల్లుసీసముందట పెట్టి "పాము ఇసమసొంటి కల్లు తాగినోళ్లు. మా కల్లు నచ్చుతదా " అంటరు భయంగా.

ఎవలన్నా కొత్త మనిషి పరిచయమైతే ఊరిపేరు చెప్పంగనే కండ్లు పెద్దగజేసి "మీ ఊర్లె కల్లు

మంచిగుంటదట గదా!" అంటరు. తల ఊపితే సాలు 'ఒకసారి రావాలె. ఎప్పుడు రమ్మంటవు' అని ఆశగా అడుగుతరు.

తిరుపతికి పోయిన మనిషి లడ్డు తినకుండ రావచ్చుగానీ మా ఊరికి వచ్చిన మనిషి కల్లు తాగకుంటపోడు. మల్లారెడ్డిపేట కల్లు తాగిత్తనని ఆఫీసులల్ల పనులు చేయించుకునేటోళ్లు ఎందరో ఉన్నరు. మా కల్లుకు కొందరు 'కంట్రీమాల్' అని కొందరు 'తీర్థం' అని పేరు పెట్టుకున్నరు.

మంచికో చెడ్డకోగని సిరిసిల్ల నేతబట్టలకు పేరెల్లినట్టు, నీలోజుపల్లె కూరగాయలకు పేరెల్లినట్టు మా ఊరు కల్లుకు పేరెల్లింది. కొద్దిగ ఇబ్బందే అయినా ఆ పేరును మేము మోసుకత్తున్నం. మాకు కొంత గర్వంగా కూడా ఉండేది.

ఇదంతా ఇప్పుడు ఎందుకు చెప్పుతున్ననంటే మొన్న మా కొండయ మామ వచ్చిండు. నేను సిరిసిల్లల ఉంటున్నగదా! వత్తెవత్తెనే " వారీ ....మనూరు పేరు పడిపాయె గదరా!' అన్నడు.

సంగతేమిటంటే అంగడిపోతున్న ఆడిమనిషి దుకాణంల కచ్చి కల్లుసీస కొనుక్కుని తాగిందట. సగం సీస తాగంగనే మొఖం మాడ్చిందట "తూ ...నీ యవ్వ. కల్లు ఇట్లుందేంది...? చెక్కరి నీళ్లునయం. ఈ నీళ్ల కల్లుకే ఇంతపేరా...? అదెట్లుంటదోనని ఆశపడితి. దిక్కుమల్లె లగ్గానికి తాటిపండ్ల దప్పుడం అన్నట్టుంది.' అని సగం సీసా పారవోసిందట.

అది మొదలు... కల్లు బాగలేదన్నోల్లేగాని మంచిగున్నదన్న మనిషి లేదట. ఇండ్లల్లకు పోయిన సీసలు వాపసచ్చినయట. వచ్చిన గిరాకీ సగం మర్రిపోయిందట. పొద్దున మాపున జాతర సాగే ఎల్లమ్మకట్టకు పురుగు పోతలేరట.

చెప్పుతూ చెప్పుతూ మామ "రెండు నెలలాయెరా...గౌండ్లోల్ల నాన్లు సల్లవడ్డయి. నీకు తెలిసిందనుకున్న....పదేండ్ల పేరు ....పదిరోజులల్ల పడిపాయె." అన్నడు.

ఇట్లెందుకయిందంటే కల్లు కలిపే ఆశాలు పాణం బాగలేదట. ఆయెపాయె అన్నట్టె చేసిండట. గౌండ్లందరు గోసలోలె మొఖాలువెట్టి " ఆశాలు...ఎట్లరా మా బతుకుదెరువు" అంటే ఆశాలు కోడలు నీలవ్వ "సంపుండ్రి మరి.మీ పట్టుల మన్నువడ. పట్టువడితిరి. పేగులు పుండ్లయి కార్యం కరిగి పోయిందట. మీరు సంపాయించుకుంటిరి. మా కొంపలకు అగ్గివెడితిరి." అని గయ్యిమని లేసిందట.

ఆశాలు బిడ్డ రేణ అడ్డమచ్చి ఏదో చెప్పబోతే నీలవ్వ గాయికెత్తుకుని " ముండ.... ఐదారేండ్ల పొద్దు నూర్లకు నూర్లు తెత్తే లోపలేసుకున్నవు. ఇప్పుడు కూలవడితే నలుగురు నాలుగురకాల మమ్ములను అనవట్టిరి... నీ కడుపు గాలికూల..." అని కోట్లాట పెట్టుకుందట.

రేణ కండ్లల్ల నీళ్ళు తీసుకుని"చిటికెడు కుంకుమకు పాసినదాన్ని. నాకు ఒక్కకొడుకు. పెడానపెట్టున కడుపుగాల అంటావు... నా కలకల తలుగుతది సూడు" అని ఏడ్సిందట.

మామ పోతూ పోతూ " ఆశాలు కోలుకున్నంక కల్లు జెయ్యదురా...అయిపాయె. ఆ కాండెమే ఎల్లిపాయె. కడుపునిండ కల్లు తాగే రోజులు రావు" అన్నడు.

ఇన్ని రోజులు ఊరూరు పొంటి కల్లుగురించే విన్నరుగనీ కల్లు వెనుకున్న ఆశాలు గురించి ఎవలకూ తెలువది.

సాకలి ఆశాలు నాకు బాగా తెలుసు. మా ఇంటి పక్క ఇల్లే. బక్కపలుసని పాణం. బనీను ఇడిత్తే పక్కబొక్కలు లెక్కపెట్టచ్చు. కోల మొఖం...మొఖం నిండ గడ్డం. ముందట రెండు ఎత్తు పండ్లు. వీడు పనేం చేస్తడని దౌటుపడి ఎవరూ కైకిలి గూడా పిలువరు.

ఆశాలుకు రేవు దగ్గిరనే పొద్దుగూకుతుండె తెల్లారుతుండె. రేవుసుట్టూ ఈతచెట్లు. ఆకలయినప్పుడు చెట్ల దిక్కుపోతుండె. ఈదులు గీసే గౌండ్లకు సాయంజేత్తుండె. సాకెడు కల్లువోత్తే కడుపు నింపుకుంటుండె.

ముల్లెడు బట్టలు తెచ్చి రేవు ఒడ్డున పారేసి పోయిండంటే ఉతికి ఎండేసి ముల్లెగట్టి కేకేసేదాకా రాకపోతుండె. ఆశాలు భార్య నింగవ్వ ఊర్లె అడుక్కచ్చిన బువ్వ ఇంత పిల్లలకు వెట్టి పిడికెడంత రేవుకు దెత్తుండె. ఆశాలు కోసం సూసీ సూసీ రెండు బుక్కలైతే తనే తింటుండె.

" ఏమాయె....పగటియాల్లన్న రావద్దా..నీకల్లు పాడుగాను నిండేదా మండేదా...." అంటే " పనిజేసేదానివి నువ్వుతిను. రెండు సాకలు దాగితే కడుపు నిండుతది. ఎనుకటోడు కల్లుదాగికాకపోతే బువ్వదిని కడుపునింపుకున్నడా...ఎట్లనో ఎల్లదీసుకోవాలె. నావంతుది పిల్లలకు పెట్టిరా" అంటుండె.

నింగవ్వ ఏపనికైనా ఆశాలుకు ఆసపడకపోతుండె. ' ఈసావుబతుకులోడు ఏంజేత్తడు. తొవ్వ నడిత్తె సొలుగుతడు. నూకితె నూరు జాగల వడుతడు.' అని తిట్టుకుంట తనే చేసుకుంటుండె.

ఆశాలు ఈదుల్ల చెట్టు చెట్టుకు లొట్టి ఎత్తుండె. బీడికట్టలు అగ్గిపెట్టెలు కొనుక్కత్తుండె. లొట్లన్ని జమచేసి మండువాల పెడుతుండె. లొట్టిమూతికి తాళ్లు గడుతుండె. కొత్త ఈదులకు మొఖాలు చెక్కుతుండె. పొద్దంతా నూరు రూపాయల కైకిలోడు చెయ్యనిపని ఆశాలు జేత్తుండె. అందుకని గౌండ్లు ఆశాలును వదిలే వాళ్లు గాదు.

ఏ చెట్టు కల్లు ఎట్లుంటదో ఆశాలుకు బాగా తెలుసు. ఈదుల్లకు వచ్చి కల్లు కొనుక్కపోయేటోళ్లు ఆశాలును అడుగనిదే లొట్టి ముట్టేటోళ్లుగాదు. తనకు ఇష్టమైనోళ్లకు మంచి కల్లు జాడ చెప్పుతుండె. ఇష్టం లేనోల్లకు పుల్లటి కల్లు లొట్లను సూపిచ్చి కొనుక్కపొమ్మంటుండె.

ఎప్పుడన్నా మా బాపు నేను పొలం దిక్కుపోతుంటే మండువా దగ్గర ఆశాలు కనవడుతుండె. కల్లుకోసమే వత్తున్నమనుకొని ' బావా...పుట్టమీది చెట్టు ఫివరుంటది. తీసుకపో ' అంటుండె. అప్పుడప్పుడు ' మొగులు మెత్తవడ్డది. పుట్టమీది కల్లు పులుపెక్కుతది. ఎర్రమట్టల కల్లు మంచిగుంటది.' అంటుండె.

మా బాపు కోపంగా ' నీపూటకుల్ల పీసునె గొడుదు. ఎప్పుడు కల్లు లోకమేనారా... ఇల్లులేదు పిల్లలులేరా...సాకెడు కల్లుకోసం సాకిరి జేత్తావురా' అని తిడితే నవ్వుతుండె. ఆశాలు మునిమాపుననే ఈదుల్లకత్తుండె. చెట్లు తనవే అన్నట్టు చూసుకుంటుండె.

*****

ఒకనాడు జన్నీదు లొట్టిమాయమయింది. వరుసగా దొంగకోసం కావలిగాసింద్రు గౌండ్లు. దొంగ దొరుకుతలేదు గనీ లొట్టిమాత్రం మాయమైతంది. జన్నీదంటే వట్టిదిగాదు. కల్లు సారలెక్కనే ఉంటది. నాలుగు బుంగల నీళ్ల కలిపినా చిమచిమ అంటది.

"మీ నుంచిగాదు...నేను దొరుకవడుత సూడు" అన్నడు ఆశాలు.

చెట్టుకు లొట్టికట్టేముందే తెల్లతీటేర్ల పొడిని కలిపి పెట్టిండు. దొంగ ఏ రాత్రి వచ్చెనో ఎప్పుడు తాగేనోగని కక్కుడు బైలువెట్టి ఒర్రె అంచునే కూలవడిపోయిండు. తప్పుఒప్పుకుని జురుమాన గట్టిండు. ఒకనాడైతే కల్లుదొంగలు ఆశాలును రాళ్లతో కొట్టింద్రు. దెబ్బలు తలుగలేదు గనీ తలుగుతె పిడాత పాణమిడుత్తుండె.

ఇంకోనాడు తిరిగి తిరిగి లొట్లేసి గడ్డలీదు కల్లు తాగుతుండు. రుచిలో తేడావచ్చింది. తాగుడు ఆపి ' గౌడా...ఈదుకు దొంగలు వడ్డరు. నిన్నటి రుచిలేదు ' అన్నడు ఆశాలు.

'చల్. కట్టినలొట్టి కట్టినట్టే ఉంది...దొంగలెట్లవత్తరు రా' అన్నడు గౌడు.

" నీకు తెలువది. గడ్డలీదు భూమిమీదనే గదా ఉండేది. లొట్టిగూడా భూమి మీదనేనాయె. ఇదుసుకుని తాగి నీళ్లువోత్తంద్రు" అన్నడు.

అన్నట్టుగనే రెండు రోజులల్ల దొంగను దొరకవట్టిండు ఆశాలు.

" షెబాస్‌రా...ఆశాలు..నీ పెండ్లాం నీకు పనేరాదంటది. ఇంతమంచి పనోనివి' అని ఈపు తట్టింద్రు గౌండ్లు. ఆశాలు పొంగిపోయిండు. పొద్దుమాపు ఈదుల్లనే పంటుండు.

ఒకనాడు వాళ్ల దాంట్లనే దొంగను దొరుకవట్టిండు ఆశాలు.

దొంగ నాలె గీతలు గీత్తుంటే " ఇంటి దొంగ పాణగండం. ఇంతకంటే లత్తకోరు పని ఇంకోటిలేదు. మల్లా ఇంకొకసారి ఇట్ల చెయ్యకు " ఆశాలు అన్నడు. ఆ తప్పును కడుపులనే పెట్టుకున్నడు.

ఈత చెట్లు డొక్కులయినంక వనాన్ని యాడాది వదిలిపెడుతరు. తలకట్టు మూరెడు పెరిగినంక మొఖం చెక్కి ఉలికట్లు ఏత్తరు. అట్లా సాకలిరేవు వనాన్ని వదిలిపెట్టి దూరంగా ఉన్న వనంల గీత మొదలు వెట్టింద్రు గౌండ్లు.

ఆశాలుకు కట్టమచ్చింది.

ఆశాలు కంటే ఎక్కువ ఆశాలుతో పనిచేయించుకున్న గౌండ్లకు కట్టమచ్చింది. అక్కడికి రమ్మని చెప్పింగ్రు. ఆశాలు పోదామనుకున్నడు. రెండుమూడు రోజులు పోయిందు గూడా.

ఎన్నడూ నోరు విప్పని నింగవ్వ నోరు విప్పింది. ' ఇక్కడ దగ్గరుందిగదా... పోయినవు. అటు దూరముంటది. పోయినవనుకో...ఇంట్లకు అడుగువెట్టనియ్య ' అన్నది కోపంగా.

కల్లుకు అలువాటైన పాణం. అదీ ఏరుకోలుకల్లు. పోలేక ఉండలేక ఆయాసపడుతుంటే 'దుకాణంలకు రారా... చేతుకింద ఏదో పని జేత్తువు. ఇంతకల్లు తాగుదువు' పెద్దగౌని కొడుకు అన్నడు. కొంత ఆసరైతదని ఆశ.

ఆశాలు ఒప్పుకున్నడు. పొద్దుగల్లరావాలే. అదో ఇదోసదురాలె. మగ్గెడో రెండు మగ్గులో తాగాలె. సాకరియాల్లకు సాకరికి పోవాలె.

పొద్దంతా తనతోనే ఉంటుండని నింగవ్వ అడ్డుచెప్పలేదు.

దుకాణంల కల్లును కలిపేది ఎల్లగౌడు. ఊరు పెద్దది. వచ్చేకల్లుచిన్నది. బుద్ధిపుట్టి అర్ధరాత్రిపూట కల్లు తాగుదామని వచ్చినా రెండుసీసలు దొరుకాలె. లేకుంటే పెండ్లాం నాలిని తిడుతరు. అందుకని నీళ్లు కలిపి కల్లు జెయ్యాలె. ఎప్పటికి స్టాక్ ఉంచాలె.

ఎల్లాగౌడు చెయ్యితిరిగిన మనిషి. పదేండ్లనుంచి తనే కల్లు కలుపుతండు. మత్తుకోసం క్లోరల్ హైడ్రేట్‌ను కలుపుతడు. తెల్లని రంగుకోసం సిల్వర్ పోడిని, రుచికోసం చెక్రిన్‌ను చెక్కరిని, నురుగుకోసం కుక్కుడు గాయలను ఈస్ట్‌ను కలుపుతడు. మొత్తంమీద నీళ్లను కల్లు జేత్తడు.

ఈదు గీసుడు నుంచి కల్లుమోసుడు దాక ఏ పనైనా చేస్తరు గనీ కల్లు కలుపుడంటే భయపడుతరు గౌండ్లు. మందు నీళ్లల్ల కరుగకున్నా, చిటికెడు సిల్వర్‌పౌడర్ ఎక్కువున్నా దుకాణంలనుంచి శవాలు లేసుడే. అందుకని ఊరుకుపోయినా పల్లెకుపోయినా ఎల్లగౌడే రావాలె. కల్లు కలుపాలె.

కల్లు కలిపినంక మొదలు తాగేది ఆశాలే!

రెండు బుక్కలుమింగి ఆగి "గౌడా...కొద్దిగా పులుపు ఎక్కువయిందయ్యా!" అంటడు ఆశాలు. గౌడు పులుపు ఇరుగడానికి షక్రీన్ పొత్తడు.

ఇంకో రెండు బుక్కలు మింగి ' మందు ఎక్కువైనట్టుంది. చేదు చేదు వత్తుంది' అంటడు ఆశాలు. మందు ఇరగడానికి గౌడు నీళ్లు కలుపుతడు.

" 'అరే...కడిగిన నీళ్ల లెక్కనే ఉంది. చిక్కగ లేనేలేదు.' అంటడు ఆశాలు. ఎల్లగౌడు సిల్వర్ పౌడర్‌ను కొద్దిగ కలుపుతడు.

ఇట్లా ఆశాలు సరే అన్ననాడు ఊరంతా 'సరేరా' అంటుండ్రు. ఆశాలు ముక్కు ఇరిసిన్నాడు మనిషికో వంక తీత్తండ్రు. అట్లా ఆశాలు మీద గురి కుదిరింది ఎల్లాగౌడుకు.

చెట్లనుండి కల్లు ఒకనాడు పులుపు మీద దిగుతది. ఒకనాడు తీపిమీద దిగుతది. ఒకనాడు చెట్టునుంచి నీరనే దిగుతది. ఒకనాడు చిక్కగ దిగుతది. మబ్బులుపడ్డనాడు వేరు. ఎండ కొట్టిన్నాడు వేరు. అందుకని ఏ రోజు కొలత ఆ రోజుదే! ఒక రోజు నాటి కొలత ఇంకోనాడు పనికిరాదు. అట్లా నెలా రెండునెలల్లో ఆశాలు పనితనాన్ని దొరికిచ్చుకున్నడు ఎల్లాగౌడు. సంబురపడ్డడు.

" ఆశాలూ... నీది నాలికె గాదురా....బంగారు తునుక. ఏది ఎంత తక్కువుందో రీడింగుతో సహా చెప్పేస్తది. ఇది నేర్చుకుంటే వచ్చేది గాదురా. పుట్టుకతోనే రావాలె. ఎవలో కొటికొక్క మనిషి ఉంటడు నీలాంటోడు" ఒకనాడు అన్నడు ఎల్లగౌడు ఆశాలును మెచ్చుకుంటూ.

ఆశాలు ఉనికే లేనిమనిషి. తనకు ఇంత గొప్ప శక్తి ఉందని తెలుసుకొని పొంగిపోయిండు. ఇంకా తన బుద్ధికి పనిజెప్పిండు. రుచిని పట్టి పట్టి చూసిండు. రుచి చూసుడును నాలుగు ముక్కలుచేసుకున్నడు. మొదటి మగ్గుకు కల్లు గట్టిదనం చూడాలె. రెండో మగ్గుకు రుచినిచూడాలె. మూడో మగ్గుకు చిక్కదనం చూడాలె. నాలుగో మగ్గులో ఈ రుచులన్ని ఉన్నయా లేదా చూడాలె. అప్పుడు సరే అనాలె.

ఆశాలు రుచి జూత్తండు. ఎల్లగౌడు కల్లుకలుపుతుండు. రోజు రోజుకు కల్లు మంచిగున్నదని గిరాకి పెరుగుతుంది. గౌండ్లు ఆశాలుకు భయపడుతున్నరు. ఎంతో విలువ ఇస్తున్నరు.

" సూసినవా ... నేను కల్లు రుచి సూత్తుంటె లోకం మెచ్చుతుంది. ఇన్నేండ్లు ఎల్లగౌడు కలిపిండు. ఇరువై పెట్టెలు దాటలేదు అమ్మకం. ఈ నెలలనే ముప్పయి పెట్టెలు అమ్ముతున్నయి." ఒకనాడు భార్యతో గొప్పగా అన్నడు ఆశాలు.

నింగవ్వ " నీ కల్లుల మన్నువడ...పిడాత సత్తవు. ఈదుల్ల కల్లువేరు. దుకాణంల కల్లువేరు. గుల్పారం కరుగక రవ్వంత ముద్ద కడుపులకు పోయిందనుకో...పిట్టపిల్ల లెక్క నోరు దెరుత్తవు.." భయపెట్టింది.

ఆశాలు భయపడ్డడు. దుకాణంలకు మానుకున్నడు. అలువాటయిన పాణం. కల్లు దిక్కుగుంజుతుంది. ఆకలిని తట్టుకోలేకపోతున్నడు. పిల్లలకు పోను మిగిలిన నాలుగు బుక్కలు పగలో పొద్దున్నో సాలుతలేదు.

అక్కడ ఎల్లగౌడు గూడా ఆగమైతండు. కల్లు అందాద తెలుస్తలేదు. "ఏమైంది గౌడా...నిన్న మొన్న కల్లు కమ్మగుంటుండె. ఒకటి తాగుతమని వచ్చి మూడు తాగుదుంటిమి. ఇప్పుడు ఒక్కసీసనే నోట్లెకు పోతలేదు" అంటున్నరు. గిరాకి సగం తగ్గింది.

ఇట్లగాదు అట్లగాదని నెలకు వందరూపాయలు జీతమిత్తనన్నడు. వంద అనంగనే నింగవ్వ కండ్లు మెరిసినయి.

"పోతే పో....నిన్ను పగ్గాల మీద ఆపుదుంది. కల్లులేకపోతే నువ్వు బతుకుతవా...?

తాగువోతువైతివి" తప్పును ఆశాలు మీదనే ఏసి చెప్పింది నింగవ్వ.

ఆశాలు నోరు తెరువలేదు. జీతం కుదిరిండు. కల్లు కుదిరింది.

'శబాస్‌రా ఆశాలూ' అంటే బండికమ్మును ఎత్తుకుంటుండు. పొద్దున పోయిండంటే కల్లుసీసలు బండికేత్తేదాక బండసాకిరి జేత్తండు. జీతం ఇచ్చిన్నాడు మాత్రం వందనోటును గర్వంగా తెచ్చి భార్య చేతుల వెడుతుండు.

పరిగడుపున కల్లు తాగుడు... అదీ మందుకల్లు. జరమచ్చినా కడుపునొచ్చినా చాతగాకున్నా తాగుడు. రుచి దొరుకని నాడు కొద్దిగ ఎక్కువనే తాగుడు.

ఒకనాడు కడుపుమండుతుంది. ఒకనాడు పేగులువడివెడుతున్నయి. ఒకనాడు తింపుతుంది. కక్కత్తుంది. మందు ఎక్కువయిన్నాడు కడుపుల పేగులు బగ్గమంటున్నయి. అయినా తమాయించుకున్నడు ఆశాలు.

ఆశాలు సాకరికి రాకపోయినా నింగవ్వ ఎదురు సూత్తలేదు. కొడుకును బిడ్డను పట్టుకుని పని ఎల్లదీసుకుంటుంది. " దుకాండ్ల ఉంటవుగదా... సీసనో రెండు సీసలో పైసలు సాటుకు గిట్టిచ్చుకత్తె తప్పా... వాళ్లు వెయిలు ముల్లెగట్టుకుంటుండ్రు. " అంటుంది. కానీ ఎప్పుడూ ఆశాలు నయాపైస ముట్టలేదు.

నాలుగైదేండ్లు గడిచింది. ఆశాలుకు ఇంకా పట్టు దొరికింది. కల్లురుచి ఊరూరూ ఎలిసి పారింది. ఈతవనం తక్కువున్నా ఇంతకల్లు ఎక్కడిదన్న డౌటు ఎవలకు రాలేదు. ఎక్సైజ్ వాళ్లకు వచ్చి మొదట్లో దాడులుచేసి కేసులు పెట్టిండ్రు. లైసెన్సులు రద్దు చేసిండ్రు. అదే చేత్తో ఇండ్లల్లకు లైసెన్సులు తెచ్చి ఇచ్చిండ్రు.

ఈ ఐదేండ్లలో ఆశాలు బిడ్డలగ్గం జేసిండు. అదలు బదలు చేసి అదే ఇంట్లనుంచి కోడలును తెచ్చుకున్నడు. పండుగులకు కోడలును పంపితే బిడ్డవస్తంది. కొడుకు పోతెనే అల్లుడత్తండు. ఇంట్ల కతలేవి ఆశాలుకు తెలువయి. పగటియాల్లదాకా నిమ్ముమీదుంటడు. పొద్దు గూకేదాక కడుపు నొప్పిమీదుంటడు.

ఒకనాడు ఆయాసం ఎక్కువైంది. దుకాణంలకు పోలేదు ఆశాలు. ఊరు కింది మీదయింది. అడుగకముందే ఆశాలు జీతం మూడు వందలు పెరిగింది. అయినా ఆశాలు అయాసంతో కల్లు ముట్టలేదు.

గౌండ్లు ఇంటికచ్చి నింగవ్వను కలిసిండ్రు. బతిమిలాడిండ్రు.

"ఏందయ్యో! మీరిచ్చేది నిండుతుందా మండుతుందా... పక్క ఊరోళ్లు వచ్చిండ్రు. ఇంకా ఎక్కువనే ఇత్తనన్నరు" రాయి ఇసిరింది నింగవ్వ.

గౌండ్లు గజ్జుమన్నరు. తొక్కుకుని తొక్కుకుని ఇంకోయాబై పెంచిండ్రు.

అయినా ఆశాలు ఒప్పుకోలేదు. ' కూలికి ఇసం తాగుతనా ' అనుకున్నడు.

"నెలకు మూడువందల యాబై ఏంజేత్తె రావాలె. ఇంట్లకూసుంటె ఎట్ల బతుకుతం.కైకిలి చాత గాదాయె. అక్కడ మొద్దులుగొట్టుడా మొరండ్లు నరుకుడా... అద్దగంట పనిగాదు." కోపంగా అన్నది నింగవ్వ.

ఆయాసపడుతూ చెప్పలేక చెప్పలేక "పరిగడుపున కల్లుతాగితె కడుపునొత్తందే.... వశమయితలేదు. కల్లుమీద ఇంత తిండి ఉండాలె" అన్నడు ఆశాలు.

" లక్షల కోట్లమంది తాగుతుండ్రు. వాళ్లకు ఏమైతలేదు. నీకెందుకు నొత్తది. దవాఖాన్ల సూయించుకునిపో" నింగవ్వ అన్నది కోపంగా.

"వాళ్లు రోజూతాగరు గదా...తాగినా పరిగడుపున ఎందుకు తాగుతరు....?" అన్నడు ఆశాలు.

"కోతనా....మోతనా...? మూడుముంతల కల్లుతాగుడే కట్టమా...? " కొడుకు ఎత్తిపొడిచిండు.

"మా నాయినైతెనా...ఇంకోయాభై ఎక్కువజేసుకుని వాడిక పెట్టుకుంటుండె " కోడలు దెప్పి పొడిచింది.

ఆశాలు ఇగ ఆగలేదు. పొద్దున లేత్తెనే దుకాండ్లకు పోయిండు. కల్లు రుచికుదిరింది. పగటి యాల్లన సాకరికిపోయి కొడుకు రాజంతో ' అయ్యా...దుకాణంల కుదిరినరా...జీతం యాబై ఎక్కువ జేసుకున్న' అన్నడు విరక్తిగా.

యాడాది రెండేండ్లు గడిచింది. ఇయ్యమిచ్చిన ఇంట్లనుంచి ఇయ్యం తెచ్చుకోవద్దంటరు. ఆశాలు ఇంట్ల నిత్తె కయ్యమే మొదలయింది. ఈ ఇంట్ల దెబ్బకొడితే ఆ ఇంట్ల నాదమెల్లుతుంది. ఇక్కడ కోడలు కంట్లె నలుసుపడితే అక్కడ బిడ్డ కంట్లె నీళ్లు గారుతున్నయి.

కొడుకు కోడలు సాకరికి వోతే సంసారం ఎల్లక నింగవ్వ కైకిలివోతంది.

కొట్లాటలు పెద్దగైనయి. కోడలు ఏరువద్దది. అక్కడ బిడ్డకుఏరువోసిండ్రు.

"మీకు చాదగాదు ఊరు ఉతుక్కోండ్రి. రెక్కలున్న కొడుకు వాడు కైకిలి చేసుకుంటడు" పెద్ద మనుషులు అన్నరు నింగవ్వతో

నింగవ్వ నిజమే అంది. ఆశాలే ఒప్పుకోలేదు. "వద్దు వద్దు ఒంటి రెక్క పాణం. కైకిలేంజేత్తడు. నాకింత జీతమత్తంది. చాతనైననాడు మేమే కైకిలి చేసుకుంటం. వాన్నే ఊరు ఉతుక్కొమ్మను" ఆశాలు అన్నడు. కొడుక్కు ఊరు ఇచ్చిండు.

అక్కడ ఇయ్యంపుడు అట్ల అనలేదు. కొడుకును కైకిలి చేసుకొమ్మని తనే ఊరు తీసుకున్నడు. అక్కడ బిడ్డ, ఇక్కడ అవ్వ, ఎదురైన కూలినాలి చేస్తుండ్రు.

ఒకనాడు నింగవ్వ కోత కైకిలిపోతంది. ఒడ్డుజారి కిందవడ్డది. పడుడుపడుడే ముక్కు దూలం రాయికి గుద్దుకుంది. పిడాత పాణమిడిసింది.

ఆశాలు ఒంటరి పచ్చి అయిండు. దుకాణంలనే పొద్దుగూకుతుంది. తెల్లారుతుంది. తిండిగూడా తింటలేదు.

"నాయినా... ఒక్క పాణానికి వండుడెందుకే! నాతో నువ్వు తిను" అని కోడుకు అనలేదు. కోడలు అనలేదు. పైగా వచ్చినా జీతం ఏం జేత్తున్నవని లెక్కలు అడుగుతుండ్రు.

ఆశాలుకు కడుపుల నొప్పి ఎక్కువైతంది. ఇంతకుముందు కొద్ది సేపు నొత్తుండె. ఇప్పుడు పొద్దంత నొప్పే! మానుకుందామనే లోపే మల్లో దెబ్బ తలిగింది.

తలిగినకాలికే దెబ్బ తలిగినట్టు....ఇంకో దెబ్బ వడ్డది. టాక్టర్ పనికి పోతున్న అల్లుడు జారి పయ్యకింద పడ్డడు. ఎనుకపయ్య ఎక్కింది.

బిడ్డ సంటి పిల్లతో ఒంటిదయింది. గుడ్డుకు కుంచెడు నీళ్లు వడిపింది. అట్లనో ఇట్లనో మరిచి అరునెలలు ఉంది గనీ అత్తమామ నెగులనియ్యలేదు. వచ్చి తండ్రి పంచన చేరింది రేణ.

అప్పుడు ఆలోచించిండు ఆశాలు. " నొప్పి నొప్పి అని చేతుల పని మానేత్తే బిడ్డకు బరువుగానా....? " అనుకున్నడు. నాకడుపుజూసే పెండ్లామే పోయింది. నేనేం బతుకుడు అనుకున్నడు. మనుసు ఇరుసుకున్నడు.

బిడ్డను మనుమన్ని చేతవట్టుకున్నడు. వాళ్లకొక నీడ చేసిండు. రోజూ ఇసాన్ని మింగినట్టు కల్లును మింగుతున్నడు. దాని రుచిని తేల్చి చెప్పుతున్నడు. ఎన్నడూ ఎవలతోని మాటరాకుండా చూసుకుంటున్నడు.

కాలంలో మార్పులు వచ్చినట్టే మందుల్లో మార్పులు వచ్చినయి. క్లోరల్ హైడ్రేటుకు బదులు క్లోరోఫాం వాడుకలకచ్చింది. ఇంకా చిక్కదనంకోసం చెక్కలను దంచిపోత్తన్నరు. కొన్ని చెక్కలను దంచి మడ్డిలోనే కలుపుతున్నరు. గిరాకి పెరిగిన కొద్ది కల్లు ఎక్కువ జేత్తండ్రు. గాటు మందులను కలుపుతుండ్రు.

అయినా అన్నిరుచులను పట్టిచూస్తున్నడు ఆశాలు. రెండు బుక్కలు ఎక్కువైనా సరే మింగి రుచిని చెప్పుతున్నడు. కల్లుకు పదూర్ల పేరును తెచ్చిపెడుతున్నడు.

ఆశాలు బిడ్డ దగ్గరనే ఉంటుండు. అది కోడలు నీలకు నచ్చలేదు.

"సూసినవా...ముసలోడు ముల్లె గట్టి బిడ్డకు ముడేత్తండు. మనకు ఒక్కపైస ఇత్తలేడు" నీల మొత్తుకుంది. రాజం చెవులూపుతుండు గనీ తండ్రిని అడుగుతలేడు.

ఒకనాడు నీలనే ఆశాలు దగ్గెరికిపోయింది. రేణతో లొల్లి పెట్టుకుంది. మామను మా ఇంటికే

తోలాలని జిద్దుచేసింది.

"నాయినా...నా బాకీ ఎట్లుంటె అట్లయితది. అది నన్ను ఉంచది. నువ్వు వాళ్ళింటికే పోయే..." ఏడుత్తూ అన్నది రేణ.

"అది అట్లనే అంటది బిడ్డా...అశిరపిల్లవు. ఒంటిగ ఎట్లుంటవు. ఏం చేసుకుంటదో చేసుకోని" బాధగా అంటూ బిడ్డను ఓదార్చిండు ఆశాలు. ఎవలు ఏమన్నా పట్టించుకుంటలేడు. వత్తె ఇంటి దగ్గరుంటుండు. పోతే దుకాణంలుంటుండు.

రెండు మూడేండ్లు గడిచింది. నీల కారాలు మిరాలు నూరుతనే ఉంది. రాజంను ఎగేత్తనే ఉంది. రేణ ఏడుత్తనే ఉంది. ఇంతట్లనే ఆశాలు కడుపునొప్పి ఎక్కువయింది. దుకాండ్లకు బందయిండు.

*****

ఒకసారి నేను ఊరికి పోయినప్పుడు వదినె మరుదండ్ల మధ్య కోట్లాట నడుత్తంది. రాజంగూడా తండ్రిని తనవద్దకు రమ్మని బలవంతం జేత్తండు.

ఆ కత అట్లుంటె ఈ నడుమ జరిగిన సంగతేమిటంటే ఆశాలుకు కడుపునొప్పి తిరుగ వెట్టిందట. ఒకనాడు తొవ్వలనే అడ్డంబడ్డడట. కొడుకు కోడలు ఎవలూ రాలేదట.

కొట్టుకుంట మొత్తుకుంట రేణ తండ్రిని దవాఖానకు తీసుకపోయిందట. డాక్టర్ చెయ్యి వట్టి సూత్త సూత్తనే కల్లు తాగుతడా అని అడిగిండట.ఇక ముందు తాగితే బతుకడని చెప్పిండట.

'పేగులు పల్సగైనయి. పేగుకు రంధ్రంబడ్డది. ఆపిరేషన్ చెయ్యాలె.' అని అపిరేషన్ చేసిండట. విషయంతెలిసి మనసు ఆగలేదు. ఆశాలును సూడాలని ఊరికిపోయిన.

ఆశాలు దవాఖానలనే ఉన్నడు. బిల్లు పదివేయిలు దాటింది. బిల్లుగట్టి తీసుకపోండ్రి అని డాక్టర్ అంటున్నడట.

"నా దగ్గర ఏముందన్నా... ముండమోసి వచ్చిన. ఉచ్చపీతి ఎత్తిపోత్తున్న.పదివేయిలు యాడ తేవాలె" రేణ ఏడుత్తుంది.

" నాదగ్గరున్నడా...ఇన్ని రోజుల పైసలు ఏంజేసిండు. అవి తెమ్మను తోలుకత్త" రాజం అంటుండు.

ఇట్లనే వారం పదిరోజులు దాటింది. ఆశాలు దవాఖానలనే మిడుకుతుండు. పోయినోల్లకల్లా ఏడుత్తండట. గౌండ్లను బతిమిలాడి కాళ్లు మొక్కుతుండట. ఎవలూ నోరెత్తుతలేరు. పైసగాదు రెండు పైసలుగాదు. పదివేయిల ముచ్చటనాయె. ఎవలూ ముందట పడుతలేరు.

సూసీ సూసీ కులసంగమే ముందటవడ్డది. రాజంను పిలుసుకున్నరు "వారీ...అది ఆడివోరి. తలకుమాసి వచ్చింది. దానికే తినవోతే తిండిలేదు. నువ్వు మొగకొడుకువు. అప్పయినా అంశమైనా

నీ బాధ్యతుంటది. పదివేయిలు గట్టి తెచ్చుకుంటవా తెచ్చుకో.. . లేకుంటే మేమే కట్టితెత్తము. ఇంటికి బుక్కెడు పెట్టి పొట్టగడుపుతము. నువ్వు నాయినా అని రావద్దు. సచ్చిన్నాడు సుట్టివట్టద్దు అగ్గిముట్టద్దు" అన్నరు.

భార్యభర్తలు ఏమనుకున్నరో...రెండు రోజులల్ల ఆశాలును తెచ్చి ఇంట్లేసుకున్నరు. రాజం ఎంట రేణ వత్తే నాయింట్ల అడుగు పెట్టద్దు అని వాకిట్ల నుంచే గెదిమింది నీల.

'బిడ్డా... ఒక్క చెల్లెరా...పాపం...మంచిగ చూసుకోవాలెరా...' అని ఆశాలు సదిరి చెప్పబోతే 'అదా...అది నాకు చెల్లెగాదు పాలిది.' అని గయ్యిమన్నడు రాజం.

రెండు నెలలు గడిచింది. మళ్లీ ఒకనాడు మామ వచ్చిండు. వత్తెవత్తెనే ' మనూరి పేరు మల్లా నిలవడ్డదిరా ' అన్నడు. నాకు పాణం జల్లుమంది.

' కల్లుతాగితే ఆశాలు బతుకడు గదా ' అడిగిన.

" తాగకపోతే గౌండ్లు బతుకరు. రాజం బతుకడు....నీల బతుకనియ్యది" మామ అన్నడు.

ఇంటికి తెచ్చిన మరునాటినుంచే నీల "సంపాయించిన నాడు మంది బొందకు వెడితివి. ఇరుగ వడ్డనాడు నామెడకు వడితివి" అని పోరువెట్టిందట. సగం పైసలు కట్టుమని రేణను కొట్టిందట.

దీనికి తోడు ఏడువందలిత్తము...వెయ్యి ఇత్తము... అని గౌండ్లు రేటుపెంచుతుండ్రట. అదిచూసి నీల పిచ్చికుక్కయిందట. రాజంను కుక్కను జేసిందట. 'వెయ్యి.....వెయ్యిత్తరట' అని కలువరిల్లిందట.

పనిలోవడి నేను ఆశాలు ముచ్చటనే మర్చిపోయిన. ఈ నడుమ మామగూడా రాలేదు. సంకురాత్రి సెలవులల్ల ఊరికిపోయిన. ఇప్పుడు ఊరంతా ఆశాలునే తప్పువడుతుండ్రు.

" అవునయ్యా...అలువాటైన పాణం. కల్లుతాగంది నేనుంటలేను. సచ్చిపోతే సచ్చిపోత." అందరికి చెప్పినట్టే నాకు చెప్పిండు ఆశాలు.

నాకు కండ్లల్ల నీళ్లు తిరిగినయి. "ఆశాలూ...నువ్వు మామూలు మనిషివిగాదురా! ఇసంను గొంతుల దాసుకున్న శంకరునివి" అనుకున్న.

(avkf దీపావళి కథల పోటీలో ప్రథమ బహుమతి పొందిన కథ)

(ఆంధ్రప్రభ ఆదివారం డిసెంబర్-2006)

(www. avkf.org డిసెంబర్-2006)